

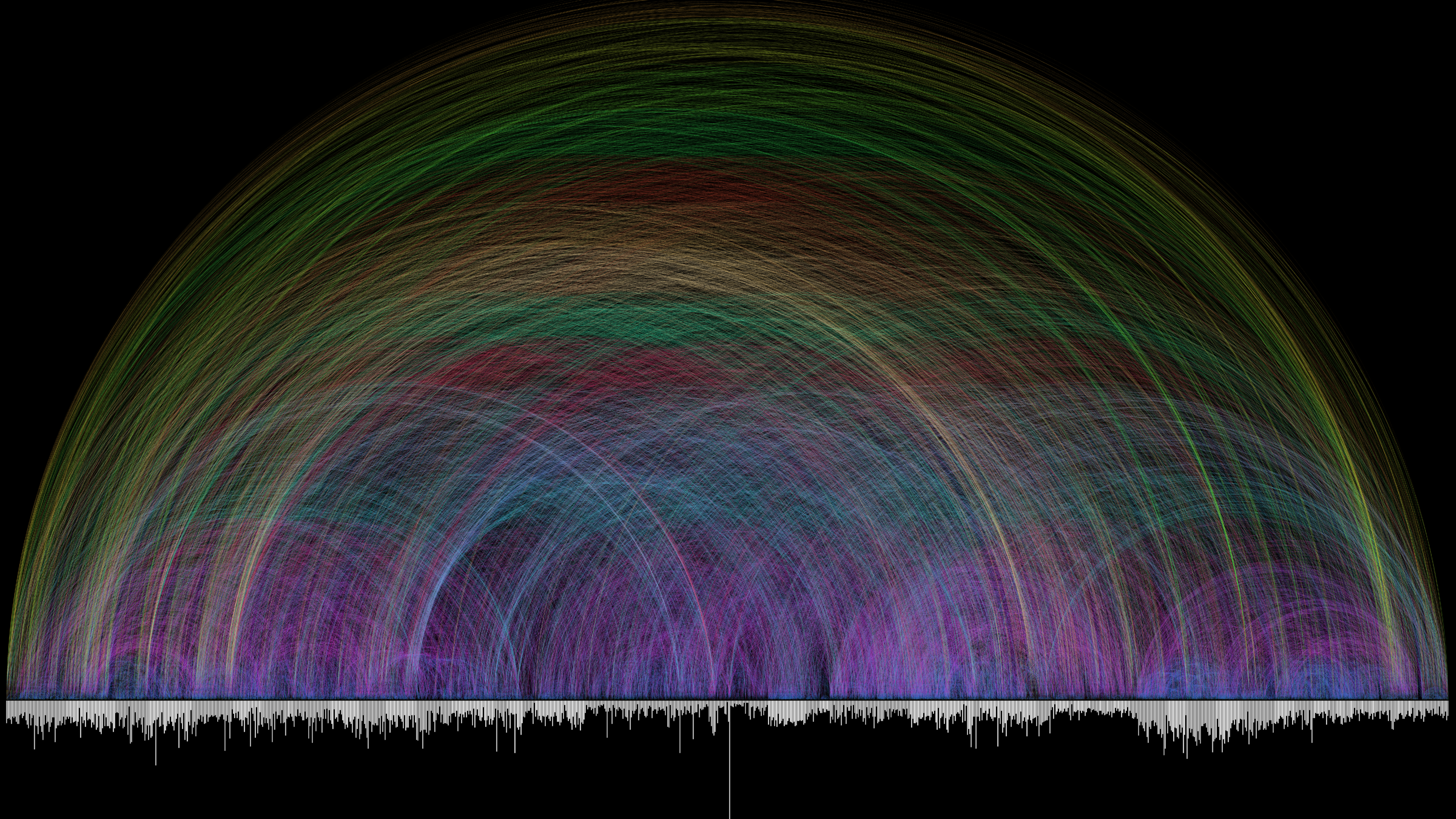

Mission i Bibeln

Bibelstudie Söderportkyrkan 23/10 2021

Om/hur hänger Bibeln ihop?

- ❖ Bibeln består av 66 böcker, på tre olika språk, tillkomna över ca 1000 års tid.
- ❖ Hänger de ihop? På vilket sätt?
- ❖ Om de hänger ihop, vad är kittet eller den röda tråden?

Var börjar vi?

- ❖ Jag vill mena att MISSION är den sammanhållande röda tråden i Bibeln.
- ❖ Mission kan, och kanske bör, förstås som det sammanhållande temat i såväl Bibelns INNEHÅLL som SYFTE.
- ❖ Bibelns innehåll kan sammanfattas som: Berättelsen om Guds plan för upprättelse av sin skapelse
- ❖ Bibelns syfte enligt 2 Tim 3:16–17 är att rusta oss för att göra Guds goda verk
- ❖ Oftast motiveras mission ur Bibeln med utgångspunkt i Matt 28:19-20 eller Joh 20:21 men om mission är den röda tråden måste vi se på mission i Bibeln betydligt bredare.

Bibelns berättelse

Ett drama i sex akter där Guds mission står i centrum

Akt 1: Gud etablerar sitt rike – Skapelsen

- ❖ 1 Mos 1–2 (jmf Upp 22-22)
- ❖ Att vara människa är att vara skapad till Guds avbild = till ett uppdrag (1 Mos 1:26–28, 2:15)
- ❖ Från trädgård till stad - målet var att expandera Eden ("fylla jorden")
 - ❖ Jes 45:18 (Ps 115:16)
 - ❖ Människan, som Guds avbild/viceregent, skulle vara fruktsam och föröka sig och fylla jorden, och på så sätt, skapa och utvidga ett samhälle och en gemenskap som hedrar och speglar sin skapare och Gud.
 - ❖ Ps 8 är en poetisk reflektion av berättelsen i 1 Mos 1-2 (vers 2, 10 "våldigt är ditt namn över hela jorden", vers 6-9 motsvarar 1 Mos 1:26–28)
 - ❖ Eden beskrivs på många sätt som ett tempel (inte minst utifrån det faktum att Gud och människa möts ansikte mot ansikte). Enligt arkeologiska fynd av olika slag vet man att i den tiden och kulturen växte städer fram runt tempel i takt med att befolkningen ökade. Målet verkar alltså ha varit att människorna skulle forma tempel-trädgården till en slags tempel-stad.

”Om människorna var tänkta att uppfylla jorden [enligt 1 Mos 1], måste vi dra slutsatsen att de inte var tänkta att stanna i Edens trädgård på ett stationärt vis. Att flytta utanför trädgården skulle dock ha varit svårt, eftersom landet utanför trädgården inte var så brukbart som det i trädgården (annars hade inte trädgården skilt sig från omgivningen). Rimligen kan vi då anta att människorna gradvis skulle utvidga trädgården under tiden de härskar och råder. Att utvidga trädgården skulle utvidga källan till mat, men samtidigt också utvidga ”det heliga området”, (vilket är vad trädgården representerar)”

–John H. Walton

❖ Summering:

- ❖ I akt 1 får vi veta att Gud skapar människan till ett uppdrag, att vårda och sköta, och därigenom utvidga Edens trädgård, och därmed utvidga det område där Guds heliga närvaro finns.
- ❖ Gud beskrivs ha skapat jorden med förutsättningar för att vara beboelig och kunna ge goda livsmöjligheter, men det var människorna som i sin roll som vice-regent skulle "råda och härska" över jorden, och "lägga den under sig".
- ❖ Som avbilder satta i ett tempel, får Adam och Eva och en prästroll där de agerar som länken mellan skapelsen och Skaparen.

Bonus: Paralleller mellan Edens trädgård och tempel/tabernaklet

- ❖ Tredelad struktur (mitten på trädgården - trädgården - Eden) - (det allra heligaste - det heligaste - templet/tabernaklet)
- ❖ I såväl Edens trädgård som tabernaklet och templet var ingången åt öster och ingången vaktas av keruber (1 Mos 3:24; 2 Mos 25:18–22; 26:31; 36:35; 1 Kung 6:23–29; 2 Krön 3:14)
- ❖ Herren vandrar i trädgården som han senare gör i tabernaklet (1 Mos 3:8, 3 Mos 26:12, 5 Mos 23:15, 2 Sam 7:6–7)
- ❖ I Hes 28:11–19 beskrivs Edens trädgård som ett "heligt gudaberg". Gudarna uppfattades i antiken bo på bergstoppar (jmf var människor i Bibeln möter Gud). Om Gud bodde i Edens trädgård måste Eden ha legat på ett berg, enligt den tidens uppfattning och logik.
- ❖ Människan som avbild. I antiken tjänade avbilder två syften: Antingen fanns de i tempel för att markera vilken gudom templet tillhörde och omvänt, markera den gudomens närvaro i templet, eller så signalerade de en regents maktanspråk på ett landområde. Båda delarna stämmer väl in på 1 Mos 1-2, men tempelkopplingen blir extra stark.

- ❖ Guld och onyx, omnämnt i 1 Mos 2:11–12, används i stor utsträckning för att dekorera tabernaklet, templet och prästkläderna (tex 2 Mos 25:7, 11, 17, 31). Guld är ett av huvudmaterialen i tempelbygget.
- ❖ Tabernaklets menorah (lampställ) symboliserar möjligen livets träd (1 Mos 2:9; 3:22, 2 Mos 25:31-35). Salomos tempel hade två pelare vid ingången som var utsmyckade med keruber, palmer och blommor, som kan symbolisera de två träden i Eden.
- ❖ De två hebreiska orden i 1 Mos 2:15 (översatt bruka och vårda i B2000) används bara tillsammans i ett annat sammanhang i Moseböckerna - när Leviternas uppgifter i Tabernaklet beskrivs (4 Mos 3:7–8; 8:26; 18:5–6), vilket antyder att Adam och Eva skulle fungera i en prästliknande uppgift.
- ❖ Floden som flyter från Eden (1 Mos 2:10) påminner om floden i Hes 47:1-12 som handlar om en flod som flyter från ett framtida tempel i Jerusalem och ger liv till Döda havet.

Akt 2: Uppror i paradiset - Fallet

- ❖ 1 Mos 3-11
- ❖ Berättelsen fortsätter i en nedåtgående spiral där det hela tiden blir värre.
- ❖ 1 Mos 3:10-24 beskriver de direkta konsekvenserna för Adam och Eva och vidare
 - ❖ Rädsla för Gud (v10)
 - ❖ Fiendskap med ormen, och mellan kvinnans avkomma och ormens (v15)
 - ❖ Plåga vid barnafödande, samt ojämnt förhållande till mannen (v16)
 - ❖ Plåga vid odling och matanskaffande (v17-19)
 - ❖ Inte tillgång till livets träd = döden en garanti (v22)
 - ❖ Fördrivna ut ur Edens trädgård (v23-24)

- ❖ Men det är inte helt hopplöst. I 3:15 utlovas att kvinnans avkomma en dag ska trampa på ormens huvud = råda över den/besegra den
- ❖ 1 Mos 4: Kvinnan får en avkomma. Är det han som ska trampa på ormen?
- ❖ 4:17-24 En våldsspiral av hämnande tar fart, samtidigt som människans förmåga till skapande och kreativitet (en del av uppdraget) ans genom stadsbygge, musik, metallsmide och boskapshållning. Det "mänskliga" multipliceras och växer, förmågan till såväl gott som ont. Ur Kains släktlek kan Avkomman med stor A inte komma.
- ❖ Noterbart: I 5:3 står att Set var "Adams avbild". Dvs, avbildstanken går vidare och stannar inte med Adam och Eva. Sökandet efter avkomman som ska besegra ormens avkomma går vidare. Kan det möjligen vara ur Sets släktled?
- ❖ I 3:15 är det heb. ordet för avkomma "ze'ra". Samma ordet återkommer i 4:25, i B2000 översatt med 'son'. Ordet används inte i relation till Kain, men däremot här i relation till Set. Ordet är dock ett ganska vanligt ord (~230ggr i GT) som betyder avkomma, ättling, säd, frö.

- ❖ I 5:29 föds Noa (avkomma till Set), vars namn verkar ha innebörden av någon som ska ge lättnad från plågor. Är det Noa som ska besegra ondskan? Berättelsen om Noa verkar först peka i den riktningen, Gud använder honom för att "börja om" skapelsen. I 9:7 uttrycks "avbildsuppdraget" till Noa och hans familj. Men som vi ser i 1 Mos 9–11 så har förvisso ondskan försvunnit i floden, men den mänskliga naturen har inte förändrats, och ondskan och synden återkommer.
- ❖ Berättelsen om Babelns torn är den raka motsatsen till vad Gud ville (11:4). De ville vara samlade och nå upp till Gud, istället för att som Gud ville, spridas ut över jorden och på så sätt låta den fyllas med Guds närvaro. Istället för att låta Guds namn fylla hela jorden, vill de skapa sig ett eget namn. Ska inte heller Sets släktled visa sig kapabelt att frambringa en avkomma som besegrar ondskan och kan "trampa på ormens huvud"?

- ❖ Summering:
- ❖ Människans synd gör att hon inte är kapabel att utföra det uppdrag Gud har skapat henne till.
- ❖ Synden har fördrivit henne från Guds närvaro, orsakat konsekvenser i alla relationer, och garanterar hennes död.
- ❖ Men hoppet om en avkomma som ska besegra ormen lever kvar. Men ingen av Noas söners stammar verkar kapabel att frambringa Avkomman?!

Akt 3: Början på upprättelsen

Scen 1: Ett folk för kungen

- ❖ Lösningen på knäckfrågan där akt 2 slutar är att Gud "skapar ett nytt folk".
- ❖ Abraham utväljs för att bli starten på en ny familj och släkt. Han lämnar sin släkt och sitt land, för att "börja om på nytt".
- ❖ Abraham är ättling till Set, men drömmen om Avkomman höll på att gå i stöpet, både genom onskans återkomst i människan och i och med att Sara är ofruktsam. Men genom Guds ingripande lever drömmen om Avkomman, och en "ny" släkt kan växa fram.
- ❖ Avbildsuppdraget upprepas till Abraham (1 Mos 12:2, 17:2, 22:17–18), Isak (26:3-4), Jakob (28:13-15)

Avbildsuppdraget i 1 Mos 1:28	Guds löfte till Abraham 1 Mos 22:17-18
Gud välsignade dem	Jag skall välsigna dig rikligt
Var fruktsamma och försöka er	Dina efterkommande ska bli talrika
Fyll jorden	
Lägg jorden under er	Din avkomma ska inta sina fienders portar (härska och råda)
Härska över [...] jorden	I din avkomma ska jordens alla folk bli välsignade

- ❖ Poängen med utväljelsen av Abraham är att alla jordens släkter ska bli välsignade = återigen kunna utföra avbildsuppdraget fullt ut
- ❖ Abraham utväljs inte för sin egen skull utan för hela världens skull
- ❖ 1 Mos 18:18-19. Abraham sänds inte ut för att "missionera" utan för att genom sitt sätt att leva VISA för alla vem Gud är, och på så sätt dra de andra folken nära, så de kan bli välsignade.
- ❖ I resten av 1 Mos följer vi Abrahams släkt, och ser hur Guds löften uppfylls, och hur de i enlighet med 12:3 blir till välsignelse och förbannelse. Exempel: 14:17–24.
- ❖ Till slut landar berättelsen i Egypten. Notera i 2 Mos 1:7 att Israeliterna "var fruktsamma och förökade sig [...] så att hela landet uppfylldes av dem.

- ❖ Israel räddas ur Egypten med motivet att bo tillsammans med Gud på Guds berg (2 Mos 15:17) (jmf Hes 28:13–14)
- ❖ Som en förberedelse för eller föraning av det som skulle komma blir de befriade till ett annat berg, Sinai, där Gud ingår ett unikt förbund med dem.
- ❖ Genom förbundet ges folket möjligheten att vara "ett rike av präster och ett heligt folk". (2 Mos 19:6)
- ❖ Guds lag syftar till att visa folket hur de ska leva - SÅ att andra folk kan dras närmare Gud – 5 Mos 4:5–8 (jmf 1 Mos 18:18-19)
- ❖ Genom byggandet av Tabernaklet (2 Mos 40:34-38) bor Gud för första gången sedan Edens trädgård återigen bland människor på jorden.

Akt 3:

Scen 2 – Ett land för folket

- ❖ Från Josua bok och framåt följer vi hur Guds löfte om ett land åt folket går i uppfyllelse. De intar och bosätter sig i det land som Gud hade lovat Abraham.
- ❖ Landet beskrivs flera gånger på ett sätt som påminner om Eden. Och det är inte så konstigt. Om Guds närvaro bland sitt folk var begränsad till tabernaklet i vandringslägret, så när de nu får inta ett land vill ju Gud se till att de har 1. förutsättningar för att leva och frodas där, och 2. kan leva väl tillsammans med Gud. 3 Mos 26:3–13. (även 2 Mos 3:8; 4 Mos 13:27; 5 Mos 6:3)

- ❖ Genom Gamla testamentet får vi sedan följa Israel och hur de försöker, ibland lyckas men mest misslyckas, att följa förbundet de instiftat med Gud.
- ❖ Emellanåt kan de vara "ett rike av präster" som kan förmedla Guds välsignelse till de andra folket (Rahab, Rut mfl).
- ❖ Men oftast inte. När Josua dör väljer folket ingen ny ledare, utan decentraliseras i ett slags stam-system. Det slutar med katastrof efter katastrof (Dom 21:25). Vilket slags ledarskap behöver Israel?
- ❖ Israel får så, genom Samuel, den siste domaren, sin första kung och blir ett kungadöme. Kungadömet beskrivs i bästa fall ambivalent. Kungen ska och kan vara ett föredöme, som förverkligar Guds syften med sitt folk (Ps 72). Men så blir väldigt sällan fallet.

- ❖ Kungadömet blir på många sätt ett misslyckande (ex 2 Krön 36), men trots det använder Gud det för sina syften, så att "riket" blir ett uttryck för Guds frälsningssyfte, genom löftet till David: 2 Sam 7:11–16 (jfr Dan 7:13–14).
- ❖ Guds syfte om tempel-staden går dock i uppfyllelse genom David och Salomo. David planlägger och Salomo färdigställer templet i Jerusalem.
 - ❖ Minns ni Melkisedek i 1 Mos? Var var han präst-kung? Och vad hände med hans välsignelse?
 - ❖ Templet blir navet i Israels "välsignelseuppdrag" (1 Kung 8:41–43) (jmf vad Gud sa till Abraham i 1 Mos 18:18-19)
 - ❖ Genom liturgin, gudstjänsterna och högtiderna skulle folket påminnas om sin uppgift (vilket man dock sällan gjorde), Ps 67:1–3, 8; 96:1–13, 100:1-5. De andra nationerna uppfattas alltmer som Israels ständiga fiender istället för de som skulle nås av Guds välsignelse.

- ❖ Israel visar sig dock inte kunna hålla Guds förbund, utan faller i synd och avgudadyrkan, inte minst genom sina många usla kungar. Det leder fram till exilen i Babylon, vilket präglar GT:s profetlitteratur starkt, då de flesta av dessa är tillkomna runt tiden för exilen.
- ❖ För profeterna är det ett par trådar som flätas samman:
 - ❖ En kommande bra, god Davidskung som kan leda folket med ett gott ledarskap (Hes 34:23-24; Sak 8:13; 9:9-13). Davidskungen blir också en lidande tjänare, (Jes 49:6; 53 mfl) som blir en slags personifiering av Israels uppdrag och syfte.
 - ❖ Ett upprättat och förnyat gudsfolk som är kapabla att utföra uppdraget Gud har kallat dem till (Jer 31:31–34; Hes 11:19–20)
 - ❖ Ett framtida "samlade" av alla folken (likt 1 Kung 8 föreställde sig) (Jes 2:2-5, 66:18-20 mfl)

- ❖ Summering:
- ❖ Abrahamslöftet har nu gått vidare till ett helt folk, Israel.
- ❖ Precis som i 1 Mos 3–11 är det mycket som går åt skogen, men Gud väljer trots det att använda det som sker för sina syften (monarkin tex).
- ❖ Löftet om Avkomman lever, nu främst genom väntan på en framtida kung som ska leda folket och göra att de kan fullgöra sitt syfte.
- ❖ Framtidshoppet är att Gud ska förnya Israel och på så sätt dra alla folk till sig. I den processen ska hela skapelsen förnyas och Guds rike etableras över hela jorden.
- ❖ Guds mission genom Israel i GT är 1: universell, 2: samlande och 3: eskatologisk (folkens framtida församlande under Gud genom Anden och Messias)

Akt 4: Kungen kommer

- ❖ Johannes Döparen föregår Jesus, och banar väg för honom. Han står vid Jordan och döper människor, och talar profetiska ord som manar till omvändelse. Att Johannes står vid Jordan är symboliskt viktigt. Det var där som Israel över 1000 år tidigare gick in i det förlovade landet för att bli Guds ljus till de andra folken. När Johannes nu står där och döper människor är det symbol för samma sak: Återvänd till Gud, omvänd er från ert meningslösa sätt att vara Guds folk, och återuppta ert uppdrag!
- ❖ En dag kommer Jesus dit. Även om han inte behöver döpas, så gör han det, därför att han identifierar sig med nationen, och tar på sig deras uppdrag att vara kanalen för Guds välsignelse till nationerna. När han döpts hörs en röst som bekräftar att Jesus är Guds son (2 Sam 7:14, Ps 2)

- ❖ Matt 1:1–17 presenterar Jesus som Abrahams son, Luk 1:31:-33 visar att Jesus är Davidsättlingen. Men i Luk 3:23–38 framställs Jesus som en del i släktlinjen ända till baka till Set, Adam och Gud. Han är sannerligen Guds avbild, och Avkomman som ska trampa på ormens huvud, men han är också Abrahamsättlingen som är kanalen för alla jordens folk att få del av Guds välsignelse.
- ❖ När Jesus talar om Guds rike, betyder det att Gud nu har blivit kung = det förväntade och efterlängtrade ingripandet som GT blickade framemot är nu inne.
- ❖ Jes 52:7–10 – Mark 1:14–15
- ❖ Jesus både förkunnar Rikets förestående ankomst OCH bekräftar dess ankomst genom sina gärningar (Luk 7:22)
- ❖ I evangelierna framställs Jesus uppdrag i huvudsak riktat mot Israels folk (Matt 15:24) MEN med klara öppningar mot hedningarna
- ❖ Jesus är som en bärgningsbil som ska bärga en annan bärgningsbil.

Gulfstream
TEXACO

800-453-4961

USDOT 514659

GULFORD TEX

AUTOWAY

9

E

- ❖ Hela Guds uppdrag, Guds mission, når sitt klimax i Jesus död och uppståndelse.
- ❖ Målet med Guds uppdrag var att:
 - ❖ Synden skulle straffas och syndare förlåtas (1 Pet 2:24, Jes 53:6)
 - ❖ Ondskan skulle besegras och mänskligheten befrias ur dess makt (Kol 2:15)
 - ❖ Döden skulle förgöras och liv och odödlighet tas fram i ljuset (Heb 2:14)
 - ❖ Fiender skulle försonas med varandra och Gud (Ef 2:14-16)
 - ❖ Skapelsen skulle återställas och försonas med sin skapare (Kol 1:20)

- ❖ Vid Jesus död så rivs förhänget i templet itu. (Mark 15:38 jmf 2 Mos 26:31-34). Vad kan det betyda i ljuset av det vi upptäckt av parallellen mellan templet, tabernaklet och Eden?
- ❖ Efter Jesus död och uppståndelse är det som att "avbildsuppdraget" börjar om. (se särskilt Joh 20. Första dagen i veckan, trädgården och trädgårdsmästaren, v21-22)
 - ❖ Finns det någon parallell eller likhet mellan Guds rike, så som Jesus talar och visar det, och den tillvaro som Adam och Eva fick i uppdrag att utbreda?
 - ❖ Notera särskilt Paulus tankar där han kallar Jesus för "den andre Adam".
- ❖ Jesus lärjungar formas genom Anden till avbilder, till likhet, med Jesus, och sänds ut för att "uppfylla jorden" och på så sätt förmedla och vara kanalen för Guds välsignelse till alla folk.
- ❖ Luk 24:47, Matt 28:19-20.
- ❖ Lärjungarna fortsätter med Jesus uppdrag: Joh 20:21, Apg 1:1, 8, Rom 15:17-19

- ❖ Summering:
- ❖ Jesus är den efterlängttade Davidskungen, Abrahamsättlingen och Avkomman som ska trampa på ormens huvud
- ❖ Jesus förkunnar med ord och handling att Guds rike är nära - att Gud nu griper in och uppenbarar sitt rike
- ❖ Jesus sändes först och främst till Israel, för att få Guds folk "på banan igen"
- ❖ Jesus död och uppståndelse är den avgörande händelsen som bryter syndens och dödens makt, och gör människorna kapabla av att delta i Guds uppdrag igen.
- ❖ Efter hans död och uppståndelse riktas fokus, genom lärjungarna, till alla folk och jordens yttersta gräns

Akt 6: Uppdragets mål

- ❖ Uppenbarelseboken
- ❖ Folk från alla folk, länder, stammar och språk står inför Guds och Lammets tron och tillber (Upp 7:9–10 - 1 Mos 10:5)
 - ❖ Abrahamsförbundet är fullbordat - alla folk är välsignade genom Abrahamsättlingen Kristus
 - ❖ Davidsförbundet är fullbordat - Kristus är den evige härskaren över allt och alla
- ❖ Döden finns inte mer (21:4). Konsekvenserna av syndafallet är omintetgjorda.

- ❖ Skapelsen är befriad och nyskapad, "ny himmel och ny jord". Havet, som symboliserar ondskan och kaoset, finns inte mer.
- ❖ Kristus kommer tillbaka i triumf, för att döma med rättvisa, och härska över världen, med de troende som med-härskare (Upp 22:5, jmf 1 Kor 6:2, Vish 3:8, Syr 4:15, Matt 19:28)
- ❖ Det nya Jerusalem beskrivs fyllt med symbolik som hämtas från templet, tabernaklet... och Eden.
 - ❖ Kubisk form = Det allra heligaste i Salomos tempel var kubiskt (1 Kung 6:20)
 - ❖ Ädelstenarna i stadsmuren knyter av till ädelstenarna på översteprästens bröstväska
- ❖ Det saknas ett särskilt tempel, då Herrens närvaro är överallt. Gud vandrar återigen fritt bland sitt folk = Eden.
- ❖ Upp 22:1-3 knyter särskilt an till Eden, med floden av livets vatten (Hes 47), livets träd och förbannelsen som är borta.

Men akt 5 då?

- ❖ Vi är akt 5. Vi lever i berättelsen, mellan akt 4 och 6.
- ❖ Vad innebär det för vår uppgift? Vad är vår uppgift? Vad vill Gud med våra liv?
- ❖ Vi ska leva som ett utsänt folk, drivna, guidade och motiverade av allt som Gud har gjort i akt 1-4 och dragna framåt av hoppet om vad Gud ska fullborda i akt 6. Vi ska leva i Bibelns berättelse och delta i dramat som utspelar sig.
- ❖ Om Bibeln enl 2 Tim 3:16-17 vill forma oss till att delta i Guds goda verk, vilken roll och uppgift har Bibeln i ditt liv? Hur hjälper Bibeln dig att delta i Guds uppdrag?
- ❖ I ljuset av den centrala roll som templet har som motiv och förebild i Bibelns berättelsen, vad innebär det att VI som såväl enskilda troende som församling är ett tempel för Gud? (1 Kor 3:16, 6:19, Ef 2:19-21, 1 Pet 2:4-6)